

Γράφουν ο Γρηγόρης Χρονόπουλος και ο Γιώργος Χατζηβασίλης

ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΝΟΥΝ ΟΙ ΠΑΛΙΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ...

ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΣ ΗΡΘΕ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟΣ ΜΕ ΩΡΑΙΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Γιώργο, γεια σου.

Καταπασιτίκαμε με την τρίτη ηλικία και μιλάμε συνέχεια για τους ανθρώπους γύρω μας, για το χθες της Παροικίας. Δεν έχουμε κι εμείς δικές μας, προσωπικές αναμνήσεις; Βέβαια τα προσωπικά μας δεν ενδιαφέρουν τους άλλους, τους πολλούς. Μόνο όταν είναι κάτι που έζησαν ή που θα ζήσουν κι άλλοι μπορούμε να τ' αναφέρουμε. Σαν θέμα γενικό, χαρά ή λύπη, σαν πρόβλημα κοινωνικό, σαν γενική κατάσταση. Σήμερα όμως, φίλε μου, θα σου πω τα δικά μου κι ελπίζω να βρω κατανόηση. Τώρα, μεταξύ μας κι αυτό, νομίζω κι αυτά δεν είναι μόνο δικά μου, σίγουρα τα έχουν ζήσει κι άλλοι. Ακου λοιπόν και τα προσωπικά μου, τα δικά μου.

Αυτές τις βροχερές ημέρες της περασμένης εβδομάδας, τακτοποιώντας την ακαταστασία μου, βρήκα κάτι παλιά οικογενειακά γράμματα κι έζησα αναμνήσεις, θα τις έλεγα χειροπιαστές. Πόσα έζησα, ξαναέζησα μ' αυτά τα γράμματα.... Περισσότερα από το στρατό, πρώτη και σημαντική εμπειρία, μακριά από το σπίτι. Μόνο να σου αναφέρω τα γράμματα από τη γιαγιά... Μόνο να σου αναφέρω εκείνο το χαιρετισμό "Πολυαγαπημένο μου και καλό μου παιδί, σε φιλώ με πολλές ευχές".

Πόση αγάπη, πόση στοργή σ' αυτά τα λόγια... Η γιαγιά δεν ήξερε πολλά γράμματα, για την εποχή της όμως ήταν γραμματιζούμενη. Σκέψου γεννηθείσα κάπου 1885- 7- 8- 9, πάντως πριν το 1900. Μου έγραφε... «με συγχωρείς για τα γράμματά μου, τα άφησα στα θρανία!».

Ήταν ωραίος άνθρωπος και καλή κι ευγενική και ωραία. Θα μου πεις και ποια γιαγιά δεν είναι καλή και γλυκομίλητη και προστατευτική; Η δική μας ήτανε πάντα με το μέρος αυτού που έκλαιγε. Δεν ρωτούσε τι έκανες, γιατί σε μάλωσαν; Όταν μεγαλώσαμε την λέγαμε "της Υπερασπίσεως". Κι η μάνα... εκείνη η μάνα της φροντίδας και της ανοχής! Όλη η ζωή της προσφορά. Κι ο πατέρας, ο παππούς, οι αδελφές, οι φίλοι! Έφυγαν όλοι, έφυγαν, Γιώργο μου, στο αγύριστο ταξίδι! Και διαβάζεις τα γράμματά τους κι έρχονται και κάθονται δίπλα σου και σου μιλάνε και σ' αγκαλιάζουν. Γιώργο, τη βροχερή περασμένη εβδομάδα έζησα ώρες αγαλλίασης. Και θα στο πω το ποίημα που έγραψα για τη γιαγιά εκείνα τα πρώτα χρόνια, τα παλιά. Παλιά κι εκείνα πλέον. Συχώρα μου τον συναισθηματισμό. Είναι χαρά κι ευγνωμοσύνη που τα έζησα.

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ ΔΕΝ ΘΑ ΞΑΝΑΡΘΟΥΝ

Χρόνια περίμενες τον ερχομό μας την τελευταία χαρά της απλής ζωής σου. Συχώρα μας τώρα που φεύγεις δεν τη μπορέσαμε τούτη τη χαρά να στη δώσουμε.

Συχώρα μας που δεν σταθήκαμε γύρω σου, όταν αφέθηκες στο μεγάλο ύπνο, σαν πλατάνια τη δροσιά να ρίζουμε στα κουρασμένα μάτια

και να σε κατευοδώσουμε με την παρηγοριά πως "ναι, θα έρθουμε γρήγορα, τα κόπια του παππού θα τα τιμήσουμε"

Συχώρα μας ακόμα τα ψέματα που σου είπαμε πως "ναι, θα το κλαδέψουμε το αμπέλι, τις λεμονιτσές τις μικρές θα τις μπολιάσουμε και το τραπέζι θα στρωθεί κάτω απ τη λεύκα σαν παλιά". Συχώρα μας, ήταν τα παραμύθια, για να κρατάνε την ελπίδα να σε ζεσταίνει. Ήταν η ίδια η αγάπη μας που δεν μπορούσε να σου στερήσει την παρηγοριά.

Πώς να στην πούμε την αλήθεια πώς να μας πιστέψεις πως είναι τόσο δύσκολη η ζωή, τόσο πλατύς ο κόσμος. Πως πάθαμε κι εμάθαμε τόσα πολλά που δεν μπορούνε πια τα ονειρά μας να κοιμηθούν κάτω απ 'τη λεύκα μας. Πώς να στα πούμε όλα αυτά, πώς να στα εξηγήσουμε πως ζούμε μια άλλη ζωή μ' άλλες αξίες κι απαιτήσεις. Πως άσχετα από τα λεφτά είναι η γνώση και η γνωριμιά η αμοιβή μας. Χιλιάκριβη, μυριάχαρη σοδειά από τη ζωή.

Εσύ επότιζες το γιασεμί για να το βρούμε με την αγάπη που τ' αφήσαμε. Και μέτραγες τα χρόνια με τα χελιδόνια.

Δεν φτάνει πια, γιαγιά, το γιασεμί, συχώρα μας δεν φτάνει. Κι ούτε τα χελιδόνια θα γυρίσουν πιά.

Γρηγόρης

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γειά σου κι' εσένα φίλε Γρηγόρη,

Το ποίημά σου αυτό έχω διαβάσει πολλές φορές και κάθε φορά με συγκινεί γιατί δεν αφορά μόνο στη γιαγιά, αλλά σ' όλους και όλες που αγαπήσαμε συγγενείς και φίλους και δεν είναι πια μαζί μας. Εγώ δεν είχα την καλή τύχη να γνωρίσω παππού, ούτε τη γιαγιά Δικαία στη Σύμη, αλλά ήμουν «κολιπτός» της γιαγιάς μου Ειρήνης στην Αλεξάνδρεια, επειδή είχα το όνομα του παππού, ενώ κάθε Κυ-

ριακή ήταν καθήκον μου να την πάρω στην εκκλησία και μετά στο σπίτι μας για φαγητό. Ήταν σχεδόν τυφλή και φορούσε γυαλιά με χοντρούς φακούς για να διαβάσει την εφημερίδα κολλημένη στη μύτη της κάθε απόγευμα καθισμένη στην πολυθρόνα της δίπλα στο παράθυρο, αλλά όταν μαζεύμασταν τα εγγόνια μάς έψηνε νηστίσιμο καλβά του κουταλιού στο τηγάνι, κάτι σαν γλυκειά... λάσπη αρωματισμένη με κανέλλα και γαρύφαλα.

Ήταν καλά ενημερωμένη, λοιπόν, η γιαγιά και στο γυναικωνίτη του Αγίου Σάββα ενημέρωνε τις άλλες γιαγιάδες για την τρέχουσα επικαιρότητα, όταν δεν έψελνε όλη τη λειτουργία που ήξερε απ' έξω και ανακατωτά. Όταν είμασταν μόνοι στο σπίτι της με έβαζε να της διαβάσω την «Αγία Επιστολή», μέχρι και εκατό φορές, ή κεφάλαια από το βιβλίο της Ιστορίας που ήξερα πως της άρεσε και το κρατούσα μαζί μου.

Είχα την καλή τύχη, όμως, να δω τη μάνα μου γιαγιά, αλλά και τη γυναίκα μου όταν οι γιοί μας απέκτησαν παιδιά, με την ίδια αγάπη και στοργή για τα εγγόνια τους. Επειδή εμείς είχαμε κτίσει σπίτι δίπλα (όπως στην ταινία My Big Fat Greek Wedding!), οι γιοί μου έτρεχαν για παρηγοριά στη γιαγιά όταν τους μάλωνε η μητέρα τους. «Πάλι σας μάλλωσε η μάνα σας;» ρωτούσε η γιαγιά, αλλά τα μικρά δικαιολογούσαν την μητέρα τους: «Για να γίνουμε καλοί άνθρωποι!», επειδή η γυναίκα μου τα είχε πείσει πως το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο...

Οι σχέσεις του παππού και της γιαγιάς με τα εγγόνια είναι διαφορετικές από τις σχέσεις των γονιών με τα παιδιά τους, όχι μόνο επειδή «του παιδιού μου το παιδί είναι δυο φορές παιδί μου», αλλά και επειδή έχουν αποκτήσει πείρα στην ανατροφή των παιδιών και έχουν το χρόνο να τους αφιερώσουν, ειδικά εδώ στην Αυστραλία. Το έχω εξακριβώσει με τα εγγόνια μου, πως έχω πολύ χρόνο ν' αφιερώσω για χάρη τους, κάτι που δεν είχαμε σαν γονείς όταν δουλεύαμε και βλέπαμε τα παιδιά μας μερικές ώρες το βράδι όταν είμασταν απασχολημένοι με τα οικιακά και άλλα καθήκοντα.

Παρεμπιπτόντως, γι' αυτό διαφωνώ κάθετα με την λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές που θα πρέπει να είναι αφιερωμένες στην οικογένεια και όχι για ψώνια. Το λέω εκ πείρας επειδή εργαζόμουν τις Κυριακές στην εφημερίδα και μόνο τα Σάββατα είχα διαθέσιμα για την οικογένεια. Γνωρίζω συμπάροικους με μαγαζιά που δεν είδαν τα παιδιά τους να μεγαλώνουν και γι' αυτό λέω πως η ελληνίδα μετανάστρια είναι ηρωίδα. Το έχω γράψει μυριάδες φορές ότι η μετανάστρια γέννησε και μεγάλωσε τα παιδιά της, ενώ δούλευε στο εργοστάσιο ή στο μαγαζί δίπλα στον άντρα της και φρόντιζε να αποκτήσουν εφόδια για μια επαγγελματική σταδιοδρομία.

Τώρα έχουν φύγει όλοι, όπως λες, επειδή αυτή είναι η μοίρα του ανθρώπου, όμως οι γιαγιάδες και παππούδες και οι γονείς άφησαν πίσω τους μυριάδες αναμνήσεις που λέει και το τραγούδι για να τις θυμόμαστε τις βροχερές ημέρες και να τους μνημονεύουμε...